

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Hygino Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

Mors trium Regum et sepultura.

a Passione an a Nativitate) Magos hos, jam Sacerdotes post Evangelizationem, ac velut Episcopos, ad Natalitia concelebranda in regalem ecclesiam urbis Sewe cum aliis pluribus convenisse, ibique natu majorem, Melchiorum nomine, centum decem et sex annorum, octava Natalis Domini, quæ Januarii prima est; inde sexta mensis ejusdem die Balthasarum secundum, suæ ætatis annum duodecimum centesimum agentem; mox et tertium Jasarum anno ætatis cix, et singulos quidem peracto liturgiæ sacrificio feliciter decessisse: ipsoque in sepulchro, humationis tempore, pluribus aspicientibus, primum secundo dexterum locum, duos medium tertio veneranter cecisse. Cui relationi conscriptis insignis vetus pictura, quæ hodieque conspicitur interiori facie muri, quo meridionale latius chori basilicæ Metropolitanæ clauditur. Ibi quoque cum habitu Episcopali et infulis depinguntur, velut qui gentibus evangelizarant Asiaticis, quod item etiam coloribus expressum est.

6 Inter ecclesiasticos nostros sæpe questionibus jactitatum recordeo, quid sibi velit illud quod in veteri Breviario quoque notatur, ex responsoriis de festo tribus postremum non cani, ut habent notationis verba Propter tripudium. Ubi fabellam alii, quasi quod Capitoline Virgines cum Metropolitanis Canonicis in claustris sanctorum Apostolorum choreas aliquando publice celebrarint, quibus videndis de curtata preces vesperarum. Alii quod pro veteri more Christianorum in signum lætitiæ Natalitiorum festorum, cum cantu ab laicis in ecclesiis tripudium: cui locum dederint breviata preces solitæ. Sicut et hodie pueriles retenti cantus cum tintinnabulis et cantu. Et Hispanorum saltationes festivæ militum hæc in partibus, ac nostratum laicorum multis locis observat consuetudo, more ab Judæis accepto, Judicium libro, cap. ult.

7 Qui primam tenere sententiam, joco credo lepidam dare voluerunt et ridiculam fabulam: præterquam enim quod tripudium in tali loco ac tempore, inter tales personas, longe fines excedat honestatis, et disciplinæ Clericalis, quod notissimum; certum etiam non multos supra centum annos excurrisse, cum Capitoline Virgines, sub S. Benedicti regula, satis areta clausura tenebantur, nondum seculares Canonice factæ. Posterior sententia viris doctis perplacere, si qua moris istius apud nos reperiremus vestigia. Ecquid vero vetat conjicere, tripudium notare festiva cantica Natalitia, quæ de more Ecclesiarum nostratum Natalitiis diebus frequenter ac prolixè, versibus æternis ab choris, tum canentium tum organa musica pulsantium, certatim, ac prolixius hoc die, exaudiuntur: cui bono ac zelo ordinariæ preces aliquantum abscessisse tripudioque tali Christiano locus datus sit? Equidem absque auctore, sola fide mea, nihil asserverim. Et bene habet: etiam majores nostri dum Breviariarum reviderent recudendum, velut impertinens abscederunt.

Quale illud.

8 Hæc Broelmannus. At quod subtimide conjicit, id omnino verum existimamus; nam in vitis Sanctorum aliisque scriptis Ecclesiasticis vox illa Tripudium frequentissime ea significatione occurrit. Unum idem suggestit Gamansius ex historia Translationis S. Ammonis an. Domini 1183, factæ, cui scriptor ipse interfuit, et visa narrans ait: In crastinum, quod erat Dominica intra Ascensionem Christi et Pentecosten, eadem Canonicorum candidata et spectabilis multitudo, Fratrum se conventui devotè immiscuit, ita ut choro dimidiato unam partem Canonici, reliquam monachi adimplerent: ibi cum tanta solemnitate et tripudio, in voce exultationis, Deo et sancto Confessori processionis insignia, ac Missarum solemnia, in communi persolverent, etc.

Tripudium pro júbilo usurpatum.

DE S. HYGINO PAPA.

AN. CHR. CLVI. XI JANUARI. S. Hygini natalis 11 Janu.

Romæ in Id. Januarii agitur natalis S. Hygini Papæ, qui in persecutione Antonini gloriose martyrium consummavit. Ita Martyrologium Romanum. Brevius Bellinus de Padua: Eodem die S. Iginii Papæ et Martyris. Hic composuit Clerum, et distribuit gradus. Consentit Molanus in Addit. ad Usuard. Maurolycus, Galesinius, Florarium, aliique, excusa et MSS. A quibusdam Iginus, a Græcis Υγιος appellatur.

alibi 10.

2 Multi x Januarii eum celebrant, quo die Beda excusus, Ado, et mss. quædam: S. Hygini Papæ, qui sedit Romæ annos 4. Hic constituit Clerum et distribuit gradus. Sepultus est in Vaticano, iv (Beda in) Idus Januarii. Notherus: Iginii Papæ, qui constituit Clerum, et gradus Ecclesiasticos distribuit. Martyrolog. Germanicum: Natalis S. Iginii Papæ; cujus sepultura sequenti die recolitur. ms. Martyrologium Ecclesiæ S. Mariæ Ultrajecti a 500 annis exaratum: Item Yginii Papæ et Confessoris. ms. Martyrol. Ecclesiæ S. Gudilæ Bruxellis: Romæ natale S. Iginii Papæ et Confessoris, qui Clerum componens, officia per gradus distribuit, et ut baptizandum seu confirmandum patrinus levet, constituit. Galesinius quoque in Notis: In Martyrologio Cremonensi, jam inde usque a tempore Alexandri III, Pont. Max. (qui sedit ab an. 1159 ad 1181.) conscripto, fit etiam hoc die de S. Iginio Papa, quem Beda item huic diei in Martyrologio suo adscribit: at de omnium fere scriptorum sententia, et, quod caput est, Breviarii Romani auctoritate, nos in sequenti die adscripsimus.

NOT. 143.

Quando sederit, non omnino constat, uti nec de aliquot ejus avi Pontificibus; quorum ordinandæ ætati diutius immorari, nobis integrum non est. Liber de Romanis Pontificibus a consulatu Magni et Camerini anno

Christi 138, usque ad Orfitum et Priscum sedisse ait, id est an. Christi 149, Antonini Pii II. Interim ei solum annos quatuor tribuit, menses 3, dies 8, manifesto, ac sibi ipsi, aut certe tabulis consularibus contradicente, errore. Catalogus Romanorum Pontificum, Liberii tempore concinnatus: Higinus annis 12, mensibus 3, diebus 6. Fuit temporibus Veri, a consulatu Gallicani et Veteris, usque Præsente et Ruffino. Consules fuere Romulus Gallicanus et Antistius Vetus anno Christi 150. Brutius Præsens II, et M. Antonius Ruffinus an. Christi 153. Atque ita se rursus character Consulatum, spatiumque temporis interimunt. Eusebius Pontaci anno I Antonini Pii, Christi 139. Romanæ Ecclesiæ Episcopatum octavus suscepit Hyginus, annis 4. Scaligeri editio: annis 8. Notat Pontacus ab aliis anno 2. Antonini consignari Hygini initium. At diserte rursus Eusebius lib. 4 historia cap. 10. Telesphoro vero, primo hujus (Antonini) imperii anno, undecimo autem sui ministerii completo, ex hac luce migrante, Hygino Pontificatus Ecclesiæ Romanæ sorte obvenit; Idem omnino Nicephorus habet lib. 3, cap. 25. Verum hos aliosque Græcos calculus sefellit, quod Cletum, Anacleum rati, omiserint, ut notavit Baronius ann. 154, num. 1, qui eo anno Hyginum scribit Pontificem esse creatum; rectius Petavius 152, 13 Januarii; defunctum vero hic 11 Januarii an. 156, ille 158 censet. Abbo Floriac. ait sedisse an. 15, mensibus 3, diebus 4.

4 Mirum igitur non est tantam reperiri in recentioribus Martyrologiis Chronologiæ diversitatem. Martyrol. Germanicum obisse tradit anno Christi 144, ms. Florarium ann. 153. Carthusiani Colonienses persecutione Severi. At Severus 1 Junii anno 193, capessivit Imperium, longo post Hygini mortem intervallo. Veri fortassis scribere auctor voluit; nam et liber de Romanis

EX VARIIS. *Romanis Pontificibus ait* : Fuit autem temporibus Veri et Marci. Nam hi, etsi anno demum Christi 161, Imperium susceperunt Antonino Pio nonis Martii mortuo, tamen jam ante erant Cæsares dicti : in Fastis enim consularibus, anno Pii 16, L. Aurelius Cæsar et Sextilius Lateranus Consules leguntur.

3 Porro de Hygino pauca admodum sunt prodita literis. Liber de Romanis Pontificibus tradit natione Græcum fuisse, ex philosopho de Athenis, ejusque genealogiam non inveniri, ac deinde : Hic Clerum composuit et distribuit gradus. Hic fecit ordinationes tres per mensem Decembrem, Presbyteros 13, Diaconos 3, Episcopos per diversa loca 7, (alii 16) qui etiam sepultus est juxta corpus B. Petri in Vaticano, in Idus Januarii, et cessavit Episcopatus dies 3, Abbo, dies 2. Quod Clerum composuisse dicitur, Baronius antiquæ formæ Hierarchiæ Ecclesiasticæ, jam a temporibus Apostolorum constitutæ, aliqua ab eo addita, vel illustrata existimat : aut certe quæ Trajani et Adriani persecutionibus collapsa erant, restituta ab eo sunt. Ciaconius Cardinalium munus, non nomen, a principio Ecclesiæ viguisse docet; (neque enim unius hominis viribus tantam geri molem potuisse, nisi plures Presbyteros aliosque ministros haberet et adjuutores) horum regiones, officia, necessarios ad sustentationem proventus, titulos, ab Hygino aliisque Pontificibus, varie ordinata, distributaque.

6 Sub Hygino Romanæ urbis Episcopo, inquit Eusebius in Chronico ad annum Antonini Pii 2, Valentinus hæresiarches et Cerdo magister Marcionis Romam venerunt. Insigni zelo et industria impiorum hominum fraudes discussisse videtur Hyginus, ut congerere licet ex iis quæ S. Irenæus scribit lib. 3, cap. 4: Valentinus enim venit Romam sub Hygino, increvit vero sub Pio, et prorogavit tempus usque ad Anicetum. Cerdon autem, qui ante Marcionem, et hic sub Hygino, qui fuit octavus Episcopus, sæpe in Ec-

clesiam veniens et exomologesin faciens sic consummavit, modo quidem latenter docens, modo vero exomologesin faciens, modo vero ab aliquibus tractus in his quæ docebat male, et abstentus est a religiosorum hominum conventu. Eadem scribit Eusebius lib. 4, cap. 10. Hæc si cuncta sub Hygino facta, ut videtur asserere Irenæus, nã ille insigni fuit vigilantia, eruditione, magnitudine animi; qui versipellem illum impostorem deprehenderit, confutarit, ejecerit e fidelium cætu, nihil veritus quas concitare turbas poterat, eo præsertim tempore.

7 Quæ alia sanxisse traditur Hyginus, aliis examinanda relinquimus. Extant duæ sub ejus nomine epistolæ, quæ Magno et Camerino Coss. datæ dicuntur, altera ad Athenienses, altera ad omnes Christi fideles. Tum a Gratiano capita quædam citantur ex Hygini Decretis. Baronius certe ea quoque consulto omisit. Nec desunt quidam viri docti, qui nonnulla saltem ex iis suspecta habeant. Referuntur tom. 1 Conciliorum, a Ciaconio in Hygino, Ribadeneira in vita Hygini, Platina, Jacobo Doubletio, Petro de Natalibus lib. 2, cap. 64, Andrea du Chesne, atque aliis qui Pontificum Romanorum vitas scripsere; imo et in Breviario Pauli III auctoritate, Francisci Quignonii opera concinnato.

8 Tandem Plautio Silvano, et Sentio Augurino Coss. Antonini Pii anno 18, Christi 136, gloriosos labores martyrii triumpho terminavit Hyginus. Nam quod in omnibus Martyrologiis Martyr appellatur, id proprie accipiendum videtur, nisi quæ alia manifesta obstat ratio. Repressa quidem fortassis tunc erat, Antonini Pii edicto, persecutio, at non omnium impiorum mitigata sævitas, ut non potuerit vel alio prætextu a quopiam Judice morti addici, vel tumultu plebis ab idolorum sacrificiis concitata trucidari. Molanus in Notis ad Martyrologium Usuardi, et Onuphrius Panvinius in Addit. ad Platina, Martyris titulo honorari existimant, quia pro Christi confessione multa passus sit.

Vigilantia et zelus contra hæreticos.

Epistolæ Decreta.

Martyrium.

DE SANCTIS MARTYRIBUS AFRICANIS PHILOROMO, EUGENIO, QUINCTO, JANUARIO, SATURNINO, VINCENTIO.

XI JANUARI.

De his MS. Martyrologium S. Hieronymi : In Africa Philoromi, Eugenii, Quincti, Januarii, Saturnini, Vincentii. De Philoromo (eodemne an alio, non omnino liquet) agemus ti-

tulo sequenti. Duo Philoromi referuntur in antiquissimo Martyrologio MS. conventus Dungalensis in Hibernia, quod et Eugenii, Quincti, Januarii, Vincentii meminit; Saturnini nomen vetustate ac situ obliteratum est.

DE SANCTIS MARTYRIBUS

POLYEUCTO, CANDIDIANO, PHILOROMO.

XI JANUARI.
Horum SS. natalis.

De his vetus Martyrologium monasterii S. Martini Tornaci : Passio Sanctorum Polyucti, Candidiani, et Philoromi : qui pariter in confessione Christi perseverantes igni traditi sunt. MS. Hibernicum conventus Dungalensis et MS. Rhinoviense, itidem pervetusta, hoc ipso die Philoromum referunt. Carthusiani Coloniensis in Addit. ad Usuardum editis anno 1313 et 1321, xvi Januarii, Polyucti, Candidiani, et Philoromi Martyrum. Acta eorum damus ex codicibus antiquis MSS. bibliothecæ Marcj Velservi, et monasteriorum S. Maximini Treviris et S. Bertini in civitate S. Audomari. In MS. S. Maximini Poleuctus dicitur, qui aliis Polyuctus. Tempus et locus martyrii non exprimitur.

Acta.

ACTA EX VETERIBUS MSS.

Vivunt concordis.

Si quis unanimitatem Polyucti, Candidiani etiam, et Philoromi sanctorum Martyrum contemplatus sit, non solum eos pro passionibus suis admirabitur, sed et per fidei firmitatem, atque immobilem et incon-

cussam eorum unanimitatem quam semper ad invicem servaverunt, multo magis stupescet. Ita enim convenienter atque unanimiter propter Dei verbum, et ejus fidem quam plurimum transegerunt tempus, ut etiam facile et manifestum conspiciantur intemperati ac stabiles sensus eorum. Ita fideliter ad invicem justitiæ amicitias salvaverunt, ut prorsus in nullo delinquerent. Tales erant circa fidem, tales etiam circa verbi doctrinam, ut facile quis contemplari posset probatissimam eorum unanimitatem.

2 Neenon et illud etiam his superadauctum bonum silentio non decebat præterire, fratres carissimi, sed magis laudibus condignis emulare, ut in tantis superpetenti periculis, tantis etiam decretorum tumensibus minis, non terrentur; sed brevissimas quidem temporales minas judicantes, breviores vero et ejus cruciatus, simul se disposerunt in illo diaboli fervore errantes docere, et a malis arcere, et pro Verbo pati. Ita in omnibus festini et unanimes curcibatant, ut eos quidem, qui a consensu erant quod circa divinum verbum, suaderent : eos vero qui animo b incredibili erant

Fidem Christi prædicant.

a
b